

Notiks Baltijas valstu pieslēgšanās kopējam Eiropas enerģotīklam

PIESLĒGŠANĀS EIROPAS ELEKTROTĪKĻAM (SINHRONIZĀCIJA)

Kas man jāzina un kā sagatavoties?

Pieslēgšanās laiks: 2025. gada 8.–9. februāris

- Baltijas valstu operatori 2024. gada novembrī no Eiropas partneriem saņēma pozitīvu vērtējumu par sistēmu gatavību sinhronizācijai ar Eiropas vienoto tīklu.
- Pārslēgšanās no vienas sinhronās zonas uz citu ir būtisks notikums, un pret to jāattiecas atbildīgi. Tehnisko pārslēgšanās uzdevumu veic Baltijas sistēmas operatori, kas secīgi veic iepriekš saskaņotas darbības:

Koordinēta, pakāpeniska atslēgšanās no Krievijas un Baltkrievijas sistēmām (BRELL tīkla)

Darbība "salas režīmā" - Baltijas valstis kā vienota sinhronā zona

Pieslēgšanās Eiropas vienotajam tīklam, izmantojot Lietuvas - Polijas starpsavienojumu

Kāpēc šāds laiks? Februāris ir piemērots pārslēgšanās laiks, jo reģionā ir augstāka elektroenerģijas ražošana (siltumslozdes dēļ strādā termoelektrostacijas, ziemā neveic remontdarbus), kā arī februārī ir mazāka iespējamība īpaši nelabvēlīgiem laikapstākļiem. Š.g. 7. februārī beidzas esošais BRELL līgums.

Nedēļas nogalē Baltijas valstis atslēgsies no elektrotīkla, kas mūs līdz šim savienojis ar Krieviju un Baltkrieviju. Lai gan šī notikuma dēļ atbildīgās iestādes negaida elektrības atslēgumu un prognozē, ka viss noritēs gludi, pats process tomēr ir saistīts ar paaugstinātu risku.

Kā notiks atslēgšanās?

8. februārī atslēgs Lietuvas savienojumus ar Karaļauču apgabalu, tad tālāk virziens uz Baltkrieviju. Pēc tam tiks atslēgts arī vienīgais Latvijas savienojums. Un pēc tam arī

Igaunijas punkti. Tas notiks pakāpeniski.

Tā kā Lietuvā šo atslēgšanās punktu ir visvairāk un tieši virziens Lietuva–Polija ir ļoti svarīgs mūsu sinhronizācijai ar Eiropu, Lietuvas varasiestādes sākušas īpaši sargāt kritisko energoinfrastruktūru, tā vēstīja Lietuvas sabiedriskie mediji. Arī Latvijā, īpaši ņemot vērā situāciju ar kabeļiem Baltijas jūrā, šādai apsargāšanai tiek pievērsta liela uzmanība. Pagaidām kādas neraksturīgas darbības pie mūsu enerģētikas objektiem likumsargi nav novērojuši.

Iedzīvotājiem jāpagatavojas līdzīgi, kā gaidot vētru

Enerģētikas jomas speciālisti uzsver, ka saistībā ar desinhronizāciju neesot gaidāmi nekādi elektrības pārrāvumi. Un tomēr, tā kā process ir tehniski sarežģīts, atbildīgie, drošs paliek drošs, tomēr aicina iedzīvotājus šim notikumam gatavoties līdzīgi, kā gaidot, piemēram, vētru.

Proti, būtu jāuzlādē tās elektroierīces, ar kurām ikdienā visvairāk darbojaties. Piemēram, mobilais tālrunis vai dators. Tas traucējumu gadījumā ļaus iepazīties ar jaunāko informāciju. Vai gadījumā, ja viss kārtībā, gūt apstiprinājumu tam, ka nekādu traucējumu nav. Tāpat vajadzētu parūpēties par tādām iekārtām, kas ir jutīgas pret strauju sprieguma pazūšanu.

"Šeit varētu pievērst uzmanību vairākām iekārtām. Tās ir iekārtas, kurām ir nepieciešama dzesēšana. Ar elektropiedziņu. Pieņemsim, siltumiekārtas, tīklu cirkulācijas iekārtas, sūkņi, kas paredzēti dzesēšanai. Šeit vēlos uzsvērt, ka par tām būtu jādomā arī ikdienā, apzinoties laikapstākļus," uzsvēra Klimata un enerģētikas ministrijas Enerģijas tirgus departamenta direktors Gunārs Valdmanis.

Atbildīgās iestādes aicina ļoti kritiski skatīties uz visu informāciju, kas tiek piedāvāta par šo jautājumu.

Jau esot manīti kādi krāpnieki, kas ar šo mēģina piepelnīties, piemēram, mainot skaitītājus. Un, protams, joprojām aktuāls ir arī jautājums par Krievijas izplatītu dezinformāciju. Ar vēl plašāku skaidrojumu var iepazīties Klimata un enerģētikas ministrijas **mājaslapā**.

Atbildīgie pastiprināti uzmana visu enerģētikas infrastruktūru

Pastiprināta uzmanība no drošības aspekta sauszemē esošajai enerģētikas infrastruktūrai tiek pievērsta jau vairākus gadus. Baltijas jūrā incidenti ar kabeļiem, tai skaitā enerģētikas, kļuvuši par teju vai ikdienišķiem. Uz sauszemes objektus var labāk apsargāt, norāda elektrības pārvades operatora "Augstsprieguma tīkls" vadītājs Rolands Irklis.

"Jūrā – tur ir plašas teritorijas un principā tā spēja – cik ir, tik ir. Vēl viens aspekts, kas droši vien ļoti būtiski atšķir drošību starp jūras kabeļiem un sauszemes infrastruktūru,

ir tas, cik ātrā laikā var jebkādus bojājumus novērst, ja tādi tiek izdarīti," uzsvēra Irklis.

Konkrēti saistībā ar desinhronizāciju nekādas aizdomīgas darbības līdz šim nav novērotas – nedz kādām personām, piemēram, objektus fotografējot vai virs tiem pilotējot dronus.

"Valsts policijai ir izstrādāts arī konkrēts rīcības plāns, kā mēs rīkojamies pie augstāka, zemāka vai pavisam neesoša riska līmeņa. Sabiedrību ļoti rūpīgi aicinātu pārdomāt tos jautājumus, kurā vietā viņi pilotē dronus. Kāda ir viņu uzvedība pie attiecīgajiem objektiem. Jo ir skaidrs, ka policija, arī mūsu sadarbības partneri, arī pašvaldības policija, arī Zemessardze un, protams, kritiskās infrastruktūras objektu turētāji un apsardzes dienesti būs ļoti vērīgi šajās dienās," norādīja Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes priekšnieks Andris Zellis.

Klimata un enerģētikas ministra Kaspara Melņa (Zaļo un zemnieku savienība) ieskatā, enerģētikas objektu sakarā nebūtu jārunā tikai par to, kā šos objektus apsargāt, bet arī par to, lai pēc iespējas ātrāk tiktu galā ar kādiem bojājumiem, ja nu tādi rastos. Tādēļ valsts nākotnē varētu jau priekšlaicīgi iegādāties rezerves daļu krājumus.

"Ir kaut kādas pāris rūpnīcas pasaulē, kas kaut ko tādu specifisku var ražot. Ja tev parādās kā "EstLink2" gadījumā, piemēram, kāda speciāla mufe, kas savienojas, tad tev jāaptur visa līnija. Tā speciāli jāpārveido, un tas prasa laiku. Viena lieta ir, ka kaut kas notiek negaidīti. Bet cik mēs spējam to saremontēt? Jo tajā momentā, ja mēs dodam stipru signālu, ka mēs spējam ātri saremontēt, arī kādam citam kļūst neinteresanti kaut ko bojāt," uzskatīja Melnis.

Papildus tam, būvējot jaunu infrastruktūru, ir jāpielāgojas esošajai ģeopolitiskajai realitātei, palielinot drošības prasības būvniecībā.